

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Венета Ханджийска-Янкулова (УниБИТ)
член на научно жури, назначено със Заповед № РД-38-404/12.07.2024 г. на
Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“
по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в
професионално направление 2.2. История и археология (Археология –
Музеология) за нуждите на Исторически факултет на СУ „Св. Климент
Охридски“, обявен в ДВ бр. 55 от 28.06.2024 г.

В конкурса участва само един кандидат – гл. ас. д-р Илиана Борисова-Кацарова. Тя е магистър по археология на СУ „Св. Кл. Охридски“ от 1997 г., където пред през 2002 г. успешно защитава дисертация на тема ”Археологически музеи и музейни експозиции *in situ* – постижения и перспективи в България” и придобива образователната и научна степен „доктор“. От 2008 г. досега заема длъжността гл. асистент в катедра „Археология“ на СУ „Св. Климент Охридски“, като е и ръководител на магистърска програма „Музеология“. Едновременно с това, д-р Борисова-Кацарова е действащ археолог с богат теренен опит, като основна част от обектите, които ръководи са на територията на София. Последното ѝ осигурява възможността за преки наблюдения, освен по отношение на развитието на Антична Сердика, така и на процесите на консервация и експониране на древните структури в съвременна градска среда.

На базата на представената за конкурса документация е видимо, че резултатите от научноизследователската и преподавателската дейност на д-р И. Борисова-Кацарова, покриват напълно минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“, съгласно чл. 2б, ал 2 на ЗРАСРБ и чл. 1а, ал. 1 на Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Приложението към него за професионално направление 2.2. История и археология, както и чл. 105 (1) на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Кл. Охридски“.

Списъкът на публикациите, представен за конкурса, е от 25 заглавия – 1 монография, 5 студии, 14 статии (от тях две в съавторство, публикувани в реферирани издания и две представени за придобиване на образователната и научна степен доктор) и 5 публикации в АОР.

В публикациите си д-р Борисова-Кацарова демонстрира своя траен научен интерес към музеоложката проблематика. От една страна те са продължение на докторската ѝ дисертация, а от друга са следствие от теренната и преподавателската ѝ дейност. Едновременно с това тя съвместно и съвременно обнародва наблюденията си от ръководените от нея археологически проучвания. Публикационната ѝ активност е насочена и към отделни групи археологически материал. Преобладаващата част от текстовете са с приносен характер, което се подчертава от списъка с цитиранията, и са свидетелство за изследователските умения на автора.

Най-значителният от гледна точка на продължителност и изследователска ангажираност проект на д-р Борисова-Кацарова е археологическото проучване и последващото експониране на обект „Западна порта на Сердика“. Той намира своето логично продължение в монографичен труд (приложение 1), в който педантичното са представени и анализирани теренните ситуации, структури и находки. Направените на базата на това изводи, относно периодизацията и хронологията в развитието на Антична Сердика, както и редица нови хипотези, безспорно определят труда като приносен.

Несъмнено най-отличителната черта на монографията „Западната порта на Сердика – археологическо проучване и социализация“ е обединяването на археологическо и музеолошко изследване, които са съчетани пълнокръвно. Именно това се явява и основният принос на научния труд.

В изложението на първата част последователно и в логическа свързаност са разгледани фортификацията, уличната мрежа, водоснабдителните и канализационни съоръжения, архитектурни останки в защитената площ. Задълбочено са анализирани археологическите ситуации и е коментирана тяхната хронология. Специално трябва да се отбележи и внасянето в реално научно обръщение на информацията от предходните археологически проучвания на обекта през 70-те години, както и убедителното предатиране на част от структурите (нпр. на тези от Ранното средновековие), което се явява ценен принос. В представянето и анализът е включен богат илюстративен материал.

Втората част на монографията е сама по себе си самостоятелно изследване, в което наред с ценните сведения за дейностите по консервация и експониране, се поставят и редица съществени въпроси, свързани с възможностите за пряко участие и контрол от страна на проучвателите в

процеса. В случая усилията на д-р Борисова-Кацарова, насочени към запазване на автентичността на експонираните археологически структури заслужават адмирации.

Личната ми ангажираност (и отговорност) с опазването на археологическото наследство на столицата ми позволява, да се съглася, не без за съжаление, с позицията на автора за необходимостта от спешна актуализация на действащата нормативна регулация, що се отнася до териториалните граници на резервата. В тази връзка и неуредените административни въпроси и negliжирането от страна на част от отговорните институции все повече задълбочават проблемите. Споделения от д-р Борисова-Кацарова опит и предложените решения категорично трябва да залегнат в основата на бъдещи проекти, насочени към експонирането на археологическото наследство в София.

В заключение изразявам положителното си становище за заемането на академичната длъжност „доцент“ по ПН 2.2 История и археология (Археология-Музеология) в Исторически факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ от д-р Илияна Борисова-Кацарова.

15.11.2024 г.

доц. д-р Венета Ханджийска-Янкулова